

МАКРОЕКОНОМІКА: ПРАКТИКУМ

За редакцією професора В.Д. Базилевича



**КИЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТУ
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
175 років**

В. БАЗИЛЕВИЧ
К. БАЗИЛЕВИЧ
Л. БАЛАСТРИК

МАКРО ЕКОНОМІКА

ПРАКТИКУМ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

За редакцією
доктора економічних наук, професора,
члена-кореспондента НАН України
В.Д. БАЗИЛЕВИЧА

2-ге видання, перероблене і доповнене

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України*



Київ
"Знання"
2010

УДК 330.101.541(076)

ББК 65.05я73

Б17

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(лист № 1.4/18-Г-131 від 17 січня 2008 р.)*

Авторський колектив — викладачі економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка: *В.Д. Базилевич*, член-кореспондент НАН України, доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри економічної теорії, декан факультету; *К.С. Базилевич*, кандидат економічних наук, доцент; *Л.О. Баластрик*, кандидат економічних наук, доцент

Рецензенти: *І.О. Лютий*, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів Київського національного університету імені Тараса Шевченка; *В.І. Кириленко*, доктор економічних наук, професор кафедри політичної економії факультетів управління та маркетингу Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана; *В.М. Тарасевич*, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри політичної економії Національної металургійної академії України, м. Дніпропетровськ

Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О.

Б17 Макроекономіка : практикум : навч. посіб. / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик ; за ред. В.Д. Базилевича. — 2-ге вид., переробл. і допов. — К. : Знання, 2010. — 550 с. — (Київському національному університету імені Тараса Шевченка 175 років).

ISBN 978-966-346-753-5

Практикум поглиблює та доповнює підручник з макроекономіки, створений викладачами економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Його завдання — розширити і закріпити знання студентів з курсу макроекономіки. За структурою посібник складається з двох розділів. У першому висвітлено теоретичні основи кожної теми, подано контрольні запитання, тести, завдання і графічні вправи до базового курсу з макроекономіки. У другому розділі наведено відповіді до тестів, розв'язання і вказівки до завдань і графічних вправ. У творчих завданнях подано питання, що стосуються реальних економічних ситуацій, пошуки відповідей на які допоможуть студентам краще зрозуміти теоретичні положення, сформувані навички вирішення проблем, що виникають на практиці.

Для студентів економічних спеціальностей, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів. Книга буде корисною також державним службовцям, економістам-практикам, керівникам підприємств.

УДК 330.101.541(076)

ББК 65.05я73

© В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич,
Л.О. Баластрик, 2008

© В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич,
Л.О. Баластрик, зі змінами, 2010

© Видавництво “Знання”, 2010

ISBN 978-966-346-753-5

ЗМІСТ

Позначення	11
Передмова	13
Розділ 1. НАВЧАЛЬНИЙ ТРЕНІНГ	15
Тема 1. Предмет, методи та функції макроекономіки	15
Теоретичні основи	15
Контрольні запитання	17
Тести	17
Завдання	23
Основні поняття	25
Тема 2. Макроекономічна модель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів	27
Теоретичні основи	27
Контрольні запитання	33
Тести	34
Завдання	38
Основні поняття	41
Тема 3. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	42
Теоретичні основи	42
Контрольні запитання	52
Тести	53
Завдання	61
Графічна вправа	72
Творче завдання	73
Основні поняття	76
Тема 4. Сукупний попит і сукупна пропозиція	77
Теоретичні основи	77
Контрольні запитання	85

Тести.....	86
Завдання	91
Графічні вправи.....	96
Основні поняття.....	102
Тема 5. Споживання, заощадження та інвестиції	103
Теоретичні основи	103
Контрольні запитання	106
Тести.....	106
Завдання	111
Графічні вправи.....	119
Основні поняття.....	121
Тема 6. Модель мультиплікатора-акселератора	122
Теоретичні основи	122
Контрольні запитання	127
Тести.....	128
Завдання	132
Графічні вправи.....	139
Основні поняття.....	141
Тема 7. Національний ринок благ і його рівновага	142
Теоретичні основи	142
Контрольні запитання	148
Тести.....	148
Завдання	155
Графічні вправи.....	160
Основні поняття.....	162
Тема 8. Ринок грошей і проблеми його рівноваги	163
Теоретичні основи	163
Контрольні запитання	173
Тести.....	174
Завдання	179
Графічні вправи.....	184
Основні поняття.....	190
Тема 9. Національний ринок праці та його взаємодія з товарним і грошовим ринками	191
Теоретичні основи	191
Контрольні запитання	195

Тести	196
Завдання	201
Графічні вправи	205
Основні поняття	209
Тема 10. Макроекономічна нестабільність: циклічність розвитку	210
Теоретичні основи	210
Контрольні запитання	213
Тести	213
Завдання	219
Графічні вправи	221
Основні поняття	225
Тема 11. Макроекономічна нестабільність: інфляція та безробіття	226
Теоретичні основи	226
Контрольні запитання	239
Тести	239
Завдання	245
Графічні вправи	252
Творче завдання	256
Основні поняття	259
Тема 12. Економічне зростання та економічний розвиток	260
Теоретичні основи	260
Контрольні запитання	274
Тести	275
Завдання	279
Графічні вправи	285
Основні поняття	287
Тема 13. Держава в системі макроекономічного регулювання	288
Теоретичні основи	288
Контрольні запитання	294
Тести	294
Завдання	301
Графічні вправи	306
Творчі завдання	308
Основні поняття	309

Тема 14. Грошово-кредитна політика	310
Теоретичні основи	310
Контрольні запитання.....	315
Тести	316
Завдання	320
Графічні вправи	328
Основні поняття	329
Тема 15. Фіскальна політика держави	330
Теоретичні основи	330
Контрольні запитання.....	339
Тести	339
Завдання	344
Графічні вправи	352
Основні поняття	353
Тема 16. Макроекономічна політика у відкритій економіці	354
Теоретичні основи	354
Контрольні запитання.....	360
Тести	361
Завдання	367
Графічна вправа	375
Основні поняття	376
Зразки модульних контрольних робіт	377
Модульно-рейтингова контрольна робота № 1.....	377
Модульно-рейтингова контрольна робота № 2.....	386
Зразки екзаменаційних білетів	395
Розділ 2. ВІДПОВІДІ, РОЗВ'ЯЗАННЯ ТА ВКАЗІВКИ	406
Тема 1. Предмет, методи та функції макроекономіки	406
Відповіді до тестів	406
Відповіді до завдань	406
Тема 2. Макроекономічна модель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів	408
Відповіді до тестів	408
Розв'язання завдань	408

Тема 3. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	410
Відповіді до тестів	410
Розв'язання завдань, вказівки та відповіді.....	410
Графічна вправа	420
Творче завдання	420
Тема 4. Сукупний попит і сукупна пропозиція	425
Відповіді до тестів	425
Розв'язання завдань, вказівки та відповіді.....	425
Графічні вправи	428
Тема 5. Споживання, заощадження й інвестиції	433
Відповіді до тестів	433
Розв'язання завдань, відповіді та вказівки.....	433
Графічні вправи	438
Тема 6. Модель мультиплікатора-акселератора	440
Відповіді до тестів	440
Розв'язання завдань, відповіді та вказівки.....	440
Графічні вправи	446
Тема 7. Національний ринок благ і його рівновага	448
Відповіді до тестів	448
Розв'язання завдань, відповіді та вказівки.....	448
Графічні вправи	452
Тема 8. Ринок грошей і проблеми його рівноваги	454
Відповіді до тестів	454
Розв'язання завдань, відповіді та вказівки.....	454
Графічні вправи	459
Тема 9. Національний ринок праці та його взаємодія з товарним і грошовим ринками	467
Відповіді до тестів	467
Розв'язання завдань, відповіді та вказівки.....	467
Графічні вправи	469
Тема 10. Макроекономічна нестабільність: циклічність розвитку	474
Відповіді до тестів	474
Розв'язання завдань, відповіді та вказівки.....	474
Графічні вправи	476

Тема 11. Макроекономічна нестабільність: інфляція та безробіття	478
Відповіді до тестів	478
Розв'язання завдань, відповіді та вказівки.....	478
Графічні вправи	485
Творче завдання	490
Тема 12. Економічне зростання й економічний розвиток ...	494
Відповіді до тестів	494
Розв'язання завдань, відповіді та вказівки.....	494
Графічні вправи	496
Тема 13. Держава в системі макроекономічного регулювання	499
Відповіді до тестів	499
Розв'язання завдань, відповіді та вказівки.....	499
Графічні вправи	503
Творчі завдання	504
Тема 14. Грошово-кредитна політика	505
Відповіді до тестів	505
Розв'язання завдань, відповіді та вказівки.....	505
Графічні вправи	508
Тема 15. Фіскальна політика держави	510
Відповіді до тестів	510
Розв'язання завдань, відповіді та вказівки.....	510
Графічні вправи	519
Тема 16. Макроекономічна політика у відкритій економіці	521
Відповіді до тестів	521
Розв'язання завдань, відповіді та вказівки.....	521
Графічна вправа	526
Додатки.....	528

ПОЗНАЧЕННЯ

$AD (Y^D)$ — сукупний попит;	k — капіталозабезпеченість;
$AS (Y^S)$ — сукупна пропозиція;	IS — крива “інвестиції — заощадження”;
b — акселератор (коефіцієнт акселерації);	L^D — попит на робочу силу;
C — споживчі витрати;	L^S — пропозиція робочої сили;
C_0 — автономне споживання;	L — кількість зайнятих у виробництві;
c — середня схильність до споживання;	M — грошова маса;
c' — гранична схильність до споживання;	M^S — грошова пропозиція;
d — депозити населення;	m — мультиплікатор;
LM — грошова крива;	M_1^D — операційний попит на гроші;
DJ — дохід кінцевого використання;	M_2^D — спекулятивний попит на гроші;
Def — дефлятор;	NE — чистий експорт;
E — експорт;	NJ — національний дохід (НД);
e — обмінний курс;	NKE — чистий експорт капіталу;
G — державні витрати;	NNP — чистий національний продукт;
GIP — валовий внутрішній продукт (ВВП);	P — рівень цін;
GNP — валовий національний продукт (ВНП);	\hat{P} — інфляція;
H — грошова база;	p — прибуток;
i — номінальна ставка відсотка;	PJ — особистий дохід;
\hat{i} — ліквідна пастка;	$E(Y)$ — гранична схильність до експорту;
I_v — валові приватні інвестиції;	F — чисельність безробітних;
IT — інфляційний податок;	

$F(K, L)$ — виробнича функція;	T — податкові надходження;
B_n^D — чисті фінансові активи держави;	Tr — трансферти;
D^D — державний борг;	$T(Y)$ — податкова ставка;
DEF — бюджетний дефіцит;	u — рівень безробіття;
R — рента;	v — швидкість обігу грошей;
rr — норма обов'язкових мінімальних банківських резервів;	W — номінальна заробітна плата;
r — реальна ставка відсотка;	$\frac{W}{P}$ — реальна заробітна плата;
Rb — номінальна норма відсотка з облігацій;	Y — дохід;
Re — ринкова вартість прибутку з акцій;	Y_d — дохід після оподаткування;
ΔR — сальдо рахунку валютних резервів;	y — продуктивність праці;
S — заощадження;	Z — імпорт;
s — норма заощаджень (середня схильність до заощаджень);	$Z(Y)$ — гранична схильність до імпорту;
s' — гранична схильність до заощаджень;	ΔZB — зовнішньоторгове сальдо;
SE — сеньйораж;	β — параметр Оукена;
	θ — умови обміну;
	τ — лаг;
	σ — норма амортизації

ПЕРЕДМОВА

Теоретичне осмислення макроекономічних процесів потребує певного математичного апарату для опрацювання значної кількості статистичних даних. Посібник дає змогу, використовуючи тести та ситуаційні завдання, поглибити знання з макроекономіки.

Матеріал практикуму систематизовано й викладено відповідно до структури підручника “Макроекономіка”¹. Завдання відрізняються за мірою складності, але будь-яке з них можна розв’язати, засвоївши матеріал підручника. Автори книги прагнуть зацікавити читача в самостійній, розважливій, наполегливій роботі над предметом дослідження.

У практикумі наведено розв’язки, подано вказівки та відповіді до всіх завдань, однак не завжди вони є однозначними. Це, звичайно, не стосується завдань, у яких потрібно обчислити рівень певного макропоказника або побудувати графік, — у цьому разі відповідь визначена. Деякі завдання мають

¹ *Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О.* Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. — 4-те вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2008. — 743 с. — (Класичний університетський підручник).

дискусійний характер і висвітлюють різні позиції, тому відповіді й настанови до них тільки спрямовують на пошук правильного розв'язання, а це означає, що читач має самостійно звернутися до першоджерел, тобто до монографій і посібників, перелік яких подано в кінці кожної теми підручника.

У посібнику наводяться завдання, що моделюють економічні процеси в Україні. Виконуючи їх, читач може дослідити специфіку економіки та зрозуміти загальні закономірності макропроцесів.

Матеріал викладено на високому теоретичному рівні, й загалом книга побудована оригінально. Вона буде дуже корисна для студентів економічних спеціальностей, аспірантів, викладачів, науковців, працівників державних установ, усіх, хто бажає оволодіти знаннями з макроекономіки.

Автори будуть вдячні за поради та критичні зауваження читачів.

Розділ 1

НАВЧАЛЬНИЙ ТРЕНІНГ

Тема 1

ПРЕДМЕТ, МЕТОДИ ТА ФУНКЦІЇ МАКРОЕКОНОМІКИ

Теоретичні основи

Предмет макроекономічної теорії — поведінка макроекономічних суб'єктів на рівні економіки як єдиного цілого.

Об'єктом її дослідження є агреговані показники. Макроекономіка — наука про агреговану поведінку в економіці. Вона вивчає панівні тенденції в економіці, залишаючи поза увагою часткові зміни, що стосуються окремих домогосподарств і фірм.

Позитивна макроекономіка пояснює зміст макроекономічних явищ і процесів, а також поведінку економічних суб'єктів. Це розуміння поведінкових функцій та об'єктивних реалій на макрорівні потрібне для розроблення рекомендацій щодо здійснення економічної політики держави. Позитивна макроекономіка, таким чином, прагне дати відповідь на питання, якою є макроекономічна ситуація в країні.

Нормативна макроекономіка — сукупність уявлень про те, якою економіка має стати. Вона базується на певних ідеологічних засадах та “еталонних” поведінкових функціях суб'єктів господарювання.

Методологія макроекономіки ґрунтується на системі найбільш загальних принципів, методів і способів пізнання економічних систем.

Макроекономіка вивчає економіку як ціле, тобто вона не досліджує, який дохід має окрема сім'я і як розподіляє його; її цікавить поведінка агрегованого суб'єкта.

До суб'єктів макроекономіки належать:

— *сектор домогосподарств*, що пропонує трудові послуги на ринку праці, інші ресурси на ринку благ, отримує дохід від продажу цих ресурсів, одну частину якого споживає, а іншу — заощаджує;

— *підприємницький сектор*, тобто сукупність усіх фірм у країні, які пред'являють попит на ресурси, пропонують продукт своєї діяльності на ринку благ, за що одержують доходи, одну частину котрих споживають, а іншу — заощаджують, інвестують тощо;

— *державний сектор*, який представляють усі державні інститути;

— *сектор “закордон”* — усі економічні суб'єкти, що перебувають за межами певної країни, включаючи іноземні державні інститути.

Найпоширеніший специфічний метод пізнання макроекономічних явищ і процесів — це *економіко-математичне моделювання*.

Макроекономічні моделі — математичні рівняння, за допомогою яких у спрощеному (абстрактному) вигляді відображають макроекономічні процеси.

Створити модель означає знайти функцію, котра пов'язує ендогенні (внутрішні) та екзогенні (зовнішні) макроекономічні параметри.

Ендогенні параметри формуються всередині системи та визначаються шляхом розв'язання рівняння. До них належать, наприклад, величина заробітної плати, національного доходу, відсоткової ставки, рівня цін тощо.

Екзогенні параметри — це зазвичай вихідна інформація, яка вводиться в модель ззовні: технологічний рівень виробництва, поведінка суб'єктів на різних ринках, рівень оподаткування, обсяг пропозиції грошей, обсяг державних закупівель тощо.

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте предмет макроекономіки.
2. Які основні питання досліджує макроекономіка?
3. Які рівні макроекономічного аналізу ви знаєте? Чим вони відрізняються?
4. Поясніть специфіку об'єкта макроекономіки.
5. Які специфічні методи аналізу макроекономічних процесів ви знаєте?
6. Дайте визначення та наведіть приклади поведінкових, технологічних, дефініційних та інституціональних функцій у макроекономіці.
7. Проаналізуйте особливості різних типів макроекономічних моделей.
8. Розкрийте функції макроекономіки.

Тести

1. *Макроекономіка:*
 - 1) пояснює сутність економічних процесів і явищ, що відбуваються в суспільстві;
 - 2) є сукупністю суб'єктивних поглядів на те, як має функціонувати економіка;
 - 3) досліджує сутність, результати та наслідки діяльності всіх учасників народного господарства;
 - 4) досліджує сутність і результати діяльності держави.
2. *Позитивна макроекономіка:*
 - 1) пояснює сутність економічних процесів і явищ, що відбуваються в суспільстві;
 - 2) це сукупність суб'єктивних поглядів на те, як має функціонувати економіка;
 - 3) досліджує сутність, результати та наслідки діяльності всіх учасників народного господарства;
 - 4) досліджує сутність і результати діяльності держави.

3. Нормативна макроекономіка:

- 1) пояснює сутність економічних процесів і явищ, що відбуваються в суспільстві;
- 2) є сукупністю суб'єктивних поглядів на те, як має функціонувати економіка;
- 3) досліджує сутність, результати та наслідки діяльності всіх учасників народного господарства;
- 4) досліджує сутність і результати діяльності держави.

4. Ex post аналіз — це:

- 1) прогнозне моделювання економічних явищ і процесів на основі певних теоретичних концепцій;
- 2) розгляд макроекономічних показників минулого з метою коригування макроекономічних концепцій і розроблення нових;
- 3) порівняльний аналіз макропоказників двох або кількох країн;
- 4) дослідження динаміки державного боргу;
- 5) аналіз динаміки сальдо платіжного балансу.

5. У чому полягає сутність ex ante аналізу:

- 1) у прогнозному моделюванні економічних явищ і процесів на основі певних теоретичних концепцій;
- 2) у дослідженні макроекономічних показників минулого з метою коригування макроекономічних концепцій і розроблення нових;
- 3) у порівняльному аналізі макропоказників двох або кількох країн;
- 4) у розгляді динаміки державного боргу?

6. Основними ознаками ринкової економіки вільної конкуренції є:

- 1) приватна власність на засоби виробництва;
- 2) монополістична конкуренція;
- 3) свобода учасників економічної діяльності;
- 4) вільний вибір сфери економічної діяльності;
- 5) ринкове ціноутворення;
- 6) державне регулювання економіки;

- 7) вільний вибір партнерів у бізнесі;
- 8) стихійне ринкове регулювання;
- 9) натуральне виробництво;
- 10) державна власність на засоби виробництва;
- 11) переважання невеликого виробництва;
- 12) колективна приватна та державна власність.

7. *Що належить до головних ознак командно-адміністративної економіки:*

- 1) приватна власність на засоби виробництва;
- 2) монополістична конкуренція;
- 3) свобода учасників економічної діяльності;
- 4) вільна конкуренція;
- 5) ринкове ціноутворення;
- 6) державне регулювання економіки;
- 7) маркетингова система управління виробництвом;
- 8) стихійне ринкове регулювання;
- 9) натуральне виробництво;
- 10) державна власність на засоби виробництва;
- 11) переважання невеликого виробництва;
- 12) колективна приватна та державна власність?

8. *Ендогенні параметри — це:*

- 1) інформація, що вводиться в модель ззовні, але істотно впливає на параметри моделі;
- 2) агреговані показники ефективності суспільного виробництва;
- 3) інформація, яка формується всередині системи та визначається за допомогою її розв'язання;
- 4) агреговані специфічні параметри дослідження макrorівноваги.

9. *У чому полягає сутність поняття “екзогенні параметри”:*

- 1) інформація, яка формується всередині системи та визначається за допомогою її розв'язання;
- 2) інформація, що вводиться в модель ззовні та в короткостроковому періоді є незмінною;

- 3) продуктивність праці в галузях інфраструктури;
- 4) інформація про діяльність зовнішньоекономічних суб'єктів та їхній вплив на макрорівновагу?

10. *Принцип нерівноважності кейнсіанських макроекономічних моделей полягає в тому, що:*

- 1) рівновага в умовах існування монополій не належить до природних властивостей макроекономічної системи;
- 2) рівновага є результатом перерозподілу доходів;
- 3) є дефіцит ефективного попиту на ринку благ, подолати який може тільки держава;
- 4) ринок визначає рівновагу за умов повної зайнятості.

11. *Аналізуючи макроекономічні об'єкти, використовують такі величини:*

- 1) агреговані;
- 2) імовірні;
- 3) порівняльні;
- 4) відносні.

12. *Об'єктом макроекономічного аналізу є:*

- 1) економічний закон;
- 2) економічний процес;
- 3) економічна система;
- 4) економічні відносини.

13. *До макроекономічних суб'єктів не належить сектор:*

- 1) підприємницький;
- 2) домашніх господарств;
- 3) державний;
- 4) сільськогосподарський;
- 5) “закордон”.

14. *Основний метод макроекономічних досліджень — це:*

- 1) порівняльний аналіз;
- 2) соціологічне опитування;
- 3) метод абстракції;
- 4) моделювання.

15. *Макромоделі показують:*

- 1) об'єктивне зростання показників;
- 2) взаємозв'язок між макропоказниками;
- 3) відносини між державними суб'єктами;
- 4) зв'язок між екзогенними величинами;
- 5) зв'язок між ендогенними величинами.

16. *Яка з відповідей відображає поведінкові функціональні зв'язки ендогенних параметрів макромоделі:*

- 1) $C = C(Y)$;
- 2) $Q = f(X_1, X_2, \dots, X_n)$;
- 3) $T = f(T(Y), Y)$;
- 4) $Y = C + I + G + NE$?

17. *Який варіант відповіді відображає технологічні функціональні зв'язки ендогенних параметрів макромоделі:*

- 1) $C = C(Y)$;
- 2) $Q = f(X_1, X_2, \dots, X_n)$;
- 3) $T = f(T(Y), Y)$;
- 4) $Y = C + I + G + NE$?

18. *Яка з відповідей відображає інституціональні зв'язки ендогенних параметрів макромоделі:*

- 1) $C = C(Y)$;
- 2) $Q = f(X_1, X_2, \dots, X_n)$;
- 3) $T = f(T(Y), Y)$;
- 4) $Y = C + I + G + NE$?

19. *Який варіант відповіді відображає дефініційні функціональні зв'язки ендогенних параметрів макромоделі:*

- 1) $C = C(Y)$;
- 2) $Q = f(X_1, X_2, \dots, X_n)$;
- 3) $T = f(T(Y), Y)$;
- 4) $Y = C + I + G + NE$?

20. *Макроекономіка досліджує економічні процеси на рівні:*

- 1) підприємства;

- 2) галузі виробництва;
- 3) окремого ринку;
- 4) національної економіки.

21. *Визначте головні ознаки традиційної економічної системи:*

- 1) приватна власність на засоби виробництва;
- 2) монополістична конкуренція;
- 3) відсталі технології;
- 4) активна роль держави;
- 5) переважання важкої фізичної праці;
- 6) державне регулювання економіки;
- 7) маркетингова система управління виробництвом;
- 8) стихійне ринкове регулювання;
- 9) натуральне виробництво;
- 10) державна власність на засоби виробництва;
- 11) переважання незначного виробництва;
- 12) колективна приватна і державна власність.

22. *Що належить до основних ознак сучасної ринкової економіки:*

- 1) приватна власність на засоби виробництва;
- 2) монополістична конкуренція;
- 3) свобода учасників економічної діяльності;
- 4) вільна конкуренція;
- 5) ринкове ціноутворення;
- 6) державне регулювання економіки;
- 7) маркетингова система управління виробництвом;
- 8) стихійне ринкове регулювання;
- 9) натуральне виробництво;
- 10) державна власність на засоби виробництва;
- 11) переважання невеликого виробництва;
- 12) колективна приватна та державна власність?

23. *Саморегульована ринкова система гарантує:*

- 1) стійкий і тривалий дефіцит товарів;
- 2) швидке зникнення дефіциту і надлишку товарної маси завдяки дії цінового механізму;

- 3) брак дефіциту товарів;
- 4) брак надлишку товарів.

Завдання

Завдання 1

Які з категорій і тверджень не містить предмет макроекономіки:

- 1) максимальне задоволення потреб суспільства;
- 2) економічне благо;
- 3) необмежені ресурси;
- 4) обмежені ресурси;
- 5) ефективне використання суспільного продукту;
- 6) природний рівень безробіття;
- 7) взаємозв'язок інфляції та безробіття;
- 8) потенційний обсяг виробництва?

Дайте визначення наведених категорій. Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 2

Які з тверджень належать до позитивних, а які до нормативних:

- 1) мінімальну заробітну плату мають індексувати відповідно до темпів інфляції;
- 2) в Україні прожитковий мінімум за останні 10 років перевищив мінімальну заробітну плату;
- 3) у 1991—1996 рр. в економіці України спостерігався спад виробництва за високих темпів інфляції;
- 4) у 2005 р. прожитковий мінімум в Україні становив 423 грн;
- 5) темпи приросту мінімальної заробітної плати мають перевищувати темпи приросту інфляції?

Завдання 3

Визначте, які твердження належать до макро- та мікроекономіки:

- 1) зниження податкового тиску сприяє виходу економіки з “тіні”;
 - 2) уряд здійснює політику лібералізації цін;
 - 3) уряд підтримує діяльність підприємств малого та середнього бізнесу за допомогою системи дотацій і пільгового оподаткування;
 - 4) вільні економічні зони сприяють підвищенню підприємницької активності;
 - 5) запровадження конвертованості національної валюти є складовою лібералізації зовнішньоекономічної діяльності.
- Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 4

Які функції виконує макроекономіка під час:

- 1) створення теоретичних моделей об’єктів дослідження;
- 2) розроблення економічної політики;
- 3) оцінювання економічної кон’юнктури та передбачення перспектив економічного розвитку;
- 4) вивчення макроекономічних явищ і процесів;
- 5) впливу на економічну поведінку економічних суб’єктів?

Завдання 5

Визначте критерії, за якими макроекономічні моделі поділяються на:

- 1) логічні, табличні, графічні, економіко-математичні;
- 2) коротко- та довгострокові;
- 3) закриті та відкриті;
- 4) прості та повні;
- 5) статистичні та динамічні;
- 6) рівноважні, нерівноважні та структуралістські;
- 7) пояснювальні, управлінські та прогностичні.

Завдання 6

Виберіть показники, що не мають кількісної визначеності, й ті, що її мають:

- 1) темпи економічного зростання;
- 2) соціальна справедливість;

- 3) рівень безробіття;
- 4) рівень інфляції;
- 5) рівень економічної свободи;
- 6) рівень глобалізації.

Завдання 7

Що належить до ринкової діяльності, а що — до неринкової:

- 1) надання допомоги на безробіття;
- 2) закупівля державою військової техніки;
- 3) робота на присадибній ділянці;
- 4) надання допомоги сім'ям із дітьми;
- 5) виховання дітей у родині?

Наведіть власні приклади ринкової та неринкової діяльності. Відповідь поясніть.

Завдання 8

Які з економічних інструментів є саморегуляторами ринкової економіки:

- 1) вільні ціни;
- 2) свобода підприємництва;
- 3) податкові ставки;
- 4) ставка заробітної плати;
- 5) відсоткова ставка;
- 6) рівень інфляції?

Основні поняття

Агрегування. Аналіз *ex post* і *ex ante*. Екзогенні змінні. Економічна політика. Ендогенні змінні. Макроекономічний рівень. Макроекономічні суб'єкти. Макромоделі: відкриті, графічні, динамічні, довгострокові, економіко-математичні, закриті, короткострокові, логічні, нерівноважні, повні, пояснювальні, прогностичні, прості, рівноважні, статичні, структуралістські, табличні, управлінські. Мезоекономічний рівень. Мегаекономічний рівень. Межі пізнання економічних явищ і процесів. Методи макроекономічних дослі-

джені. Мікроекономічний рівень. Нормативна макроекономіка. Об'єкт дослідження макроекономіки. Позитивна макроекономіка. Предмет макроекономічної теорії. Функції макроекономіки. Функціональні зв'язки між внутрішніми параметрами макромоделей: поведінкові, технологічні, інституціональні, дефініційні.

Тема 2

МАКРОЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ КРУГООБІГУ РЕСУРСІВ, ПРОДУКТІВ І ДОХОДІВ

Теоретичні основи

В основу макроекономічного аналізу покладено модель кругових потоків, або кругообігу ресурсів, продуктів і доходів.

Залежно від того, які суб'єкти макроекономіки охоплює модель і скільки їх, розрізняють: *просту й ускладнену моделі закритої приватної економіки*, закриту модель з *участю держави* та *відкриту модель* кругообігу ресурсів, продуктів і доходів.

Розглянемо стисло основні макроекономічні суб'єкти та види їх ділової (економічної) активності.

До *головних суб'єктів* макроекономіки належать:

- сектор домогосподарств;
- підприємницький сектор;
- державний сектор;
- сектор “закордон”.

Сектор домогосподарств представляють усі приватні господарства країни, діяльність яких спрямована на задоволення їхніх власних потреб. Їм властиві такі основні види ділової активності:

- пропонування факторів виробництва на ринку ресурсів;
- отримання доходу від реалізації факторів виробництва;
- пред'явлення попиту на ринку благ і споживання частини одержаного доходу;
- заощадження частини отриманого доходу.

Підприємницький сектор — це сукупність усіх підприємств (фірм), зареєстрованих у межах країни, котрі діють з метою одержання прибутку.

Для цього сектору характерні такі види ділової активності:

- пред'явлення попиту на ринку ресурсів;
- пропонування результатів діяльності на ринку благ;
- отримання доходу від реалізації вироблених благ;
- розподіл доходу на споживання та заощадження;
- інвестування.

Державний сектор економіки представляють усі державні інститути (організації й установи). Йому притаманні такі види ділової активності:

- виробництво суспільних благ, що надаються для споживання безкоштовно (чисті) або на платній основі (змішані);
- пред'явлення попиту на фактори виробництва на ринку ресурсів з метою створення суспільних благ;
- первинне пропонування грошей;
- стягнення податків з економічних суб'єктів;
- інвестування.

Метою економічної діяльності держави є задоволення потреб у суспільних благах, зростання суспільної продуктивності праці та зниження трансакційних витрат домогосподарств.

Сектор “закордон” (інший світ) — усі економічні суб'єкти, які перебувають за межами певної країни, у тому числі іноземні державні інститути.

Вплив “закордону” на вітчизняну економіку здійснюється за допомогою таких різновидів ділової активності, як об-

мін ресурсами, товарами та послугами, національними валютами.

Макроекономічні суб'єкти ухвалюють економічні рішення під впливом власних переваг; кон'юнктури; дій інших макроекономічних суб'єктів.

Проста модель кругообігу ресурсів, товарів, послуг (благ) і доходів у закритій приватній економіці використовує відносини двох основних приватних агрегованих суб'єктів: сектору домогосподарств і підприємницького сектору.

Ускладнена модель кругообігу в закритій приватній економіці до двох зазначених вище додає посередників.

Закрита економіка з участю держави доповнюється ще одним суб'єктом — державним сектором.

Відкрита економіка, окрім зазначених вище, має сектор “закордон”.

Перш ніж вивчати зміст простої моделі, визначимо сутність понять “потік” і “круговий потік”.

Потік — безперервний економічний процес, що вимірюється в грошових одиницях за певний період (наприклад, млрд грн за рік тощо).

Круговий потік (кругообіг ресурсів, продуктів і доходів) — це потік продуктів і послуг від використання ресурсів, які домогосподарства надають підприємницькому секторові, а також потік благ (продуктів і послуг), які підприємницький сектор пропонує сектору домогосподарств. Такий потік урівноважено відповідними потоками грошових платежів, що є платою за продані або надані в користування ресурси, продукти й послуги.

Проста модель кругообігу характеризує потік ресурсів, товарів і послуг, якими обмінюються домогосподарства й фірми; він урівноважується з потоком грошових платежів, котрий обслуговує обмін між цими двома суб'єктами.

Для закритої приватної економіки загальна величина обсягу національного виробництва в грошовому вираженні дорівнює сумарній величині доходів домогосподарств (національному доходу).

Доходи сектору домашніх господарств поділяються на дві частини — споживання (C) і заощадження (S).

Найпоширенішими формами *заощаджень* для домогосподарств є:

- готівка;
- внески на рахунки у банк;
- придбання цінних паперів;

Доходи та витрати підприємницького сектору співвідносяться дещо інакше, оскільки для того, щоб мати можливість розвиватися, підприємцям потрібно здійснювати інвестиції.

Інвестиції — довгострокові вкладення капіталу в різні сфери та галузі економіки як усередині країни, так і за її межами з метою отримання прибутку. Інвестиції мають різні форми залежно від критерію, що лежить в основі їх класифікації. За сферою застосування розрізняють інвестиції в:

- основний капітал;
- запаси товарно-матеріальних цінностей;
- житлове будівництво;
- “людський капітал”, тобто з метою поліпшення освіти працівників, їхнього здоров’я, мобільності, що сприяє зростанню продуктивності праці робітників.

Для підприємств на цьому рівні аналізу найпоширенішими видами вкладень є інвестиції в основний капітал та в товарно-матеріальні запаси.

Коштом амортизаційного фонду відбувається відновлення зношеного капіталу. За допомогою нових інвестицій — розширення і технологічне оновлення виробництва.

Слід зазначити, що більшу частину заощаджень здійснюють домогосподарства, а більшу частину інвестицій — підприємці.

Фінансовий ринок — це той опосередкований механізм, за допомогою якого заощаджені кошти домогосподарств можуть набути форми інвестиційного ресурсу для підприємницького сектору.

Заощадження в кругообігу ресурсів, продуктів і доходів за змістом є *вилученнями* з потоку “*доходи — витрати*”. Такі вилучення порушують баланс доходів і витрат. Щоб відновити порушену рівновагу, потрібно ці вилучення перетворити на *ін’єкції* в потік “*доходи — витрати*”. Це перетворення й забезпечує механізм фінансових ринків. За умови, що за-

ощадження (S) дорівнюють інвестиціям (I), кругообіг не буде порушено, а відтворення обсягу національного виробництва розшириться.

Модель кругообігу закритої економіки з участю держави. Держава пов'язана з приватною економікою трьома способами:

1) *чистими податками* ($T_{\text{ч}}$), які визначаються як різниця між податковими надходженнями до державного бюджету і трансфертними платежами (рух грошових потоків до державного сектору);

2) *державними закупівлями* (G), які є рухом грошових потоків на ринок благ;

3) *державними запозиченнями*, потреба в яких виникає, коли обсяг державних закупівель перевищує обсяг чистих податків, тобто коли є дефіцит державного бюджету. Ці запозичення держава здійснює на фінансових ринках. Особливість такої операції полягає в тому, що тут відбуваються продаж і купівля державних цінних паперів.

Державні витрати мають два головні складники:

- державні закупівлі (G);
- трансфертні виплати (Tr).

Урядові трансферти є формою перерозподілу, тому вони не входять до складу вартості ВВП, ВНД і ЧНД.

Державні закупівлі містять:

- платежі уряду за придбані ресурси, товари та послуги;
- заробітну плату всіх державних службовців.

У цій моделі *вилучення* утворюють заощадження та чисті податки, тобто $(S + T_{\text{ч}})$, а *ін'єкції* — інвестиції та державні витрати, тобто $(I + G)$.

Якщо $S + T_{\text{ч}} = I + G$, тобто сума інвестицій і державних витрат урівноважена із сумою заощаджень і чистих податків, то система не порушує кругового потоку ресурсів, продуктів і доходів.

Зв'язок національних економічних систем з іншим світом здійснюється шляхом *експорту* (продаж іншому світові) й *імпорту* (купівля в іншого світу) товарів і послуг, а також за допомогою світових *фінансових ринків* (купівля-продаж іноземних валют та іноземних цінних паперів).

Країна може здійснювати політику *чистого експорту* (перевищення експорту над імпортом), якщо в країні спостерігається чистий відплив капіталу, або політику *чистого імпорту* (перевищення імпорту над експортом), якщо є чистий приплив капіталу.

У *відкритій моделі* кругових потоків вилучення з потоку “доходи — витрати” доповнюються ще одним компонентом — імпортом — і дорівнюють сумі заощаджень (S), чистих податків ($T_{\text{ч}}$) і витрат на покриття імпорту (Z), тобто

$$\text{Вилучення} = S + T_{\text{ч}} + Z. \quad (2.1)$$

Ін’єкції, у свою чергу, теж мають ще один додатковий складник — експорт, тобто

$$\text{Ін’єкції} = I + G + E. \quad (2.2)$$

Сума всіх ін’єкцій із додаванням витрат на споживання завжди дорівнює обсягу національного виробництва в грошовому еквіваленті.

Отже, виведемо деякі рівності:

$$Y = C + I + G + (E - Z), \quad (2.3)$$

де Y — обсяг національного виробництва;

C — обсяг споживання домогосподарств;

I — валові приватні інвестиції;

G — державні закупівлі;

$(E - Z)$ — чистий експорт.

Обсяг національного виробництва можна виразити й таким способом:

$$Y = C + T_{\text{ч}} + S, \quad (2.4)$$

де $T_{\text{ч}}$ — чисті податки;

S — заощадження.

Прирівнявши праві частини рівнянь (2.3) і (2.4), матимемо

$$C + I + G + (E - Z) = C + T_{\text{ч}} + S. \quad (2.5)$$

Із цього рівняння, зробивши перетворення, отримаємо

$$I + G + E = T_{\text{ч}} + S + Z. \quad (2.6)$$

Слід зазначити, що вилучення та ін'єкції, утворені внаслідок дій у різних секторах економіки, не обов'язково мають бути врівноваженими, тобто у відкритій економіці не обов'язково, щоб $I = S$, $T_{\text{ч}} = G$, а $E = Z$, але важливо, щоб

$$I + G + E = S + T_{\text{ч}} + Z. \quad (2.7)$$

Висновок: реальний і грошовий потоки здійснюються без перешкод за таких умов:

— сукупні витрати сектору домашніх господарств (C), підприємницького сектору (I), державного сектору (G) і сектору “закордон” (NE) дорівнюють сукупному обсягу виробництва (Y), тобто

$$C + I + G + NE = Y; \quad (2.8)$$

— вилучення з потоку “доходи — витрати” дорівнюють “ін'єкціям”, тобто

$$I + G + E = S + T_{\text{ч}} + Z. \quad (2.9)$$

Контрольні запитання

1. Дайте визначення макроекономічних суб'єктів та охарактеризуйте види їхньої активності.
2. Які особливості мають макроекономічні моделі залежно від кількості задіяних макроекономічних суб'єктів?
3. Чим відрізняються проста й ускладнена моделі кругових потоків?
4. Поясніть специфіку впливу держави на модель кругообігу закритої та відкритої економіки.
5. У чому полягає сутність понять “вилучення” та “ін'єкції”? Назвіть макропоказники, які входять до складу “вилучень” та “ін'єкцій” у закритій та відкритій моделях економіки.
6. Який зв'язок між чистим експортом та припливом і відпливом капіталів?
7. Проаналізуйте кругообіг продуктів і доходів за простою моделлю кругових потоків.
8. Охарактеризуйте кругообіг продуктів і доходів за повною відкритою моделлю кругових потоків.

Тести

1. Для повної відкритої моделі кругових потоків величина обсягу виробництва дорівнює:

- 1) $C + I$;
- 2) $C + I + G + NE$;
- 3) $C + G + NE$.

2. Що характеризує змінні запасу:

- 1) фізичні обсяги об'єкта;
- 2) стан об'єкта дослідження на визначену дату;
- 3) економічний процес, що відбувається безупинно й вимірюється в одиницях на певний період часу;
- 4) неповну зайнятість?

3. Змінні потоку характеризують:

- 1) фізичні обсяги об'єкта;
- 2) стан об'єкта дослідження на визначену дату;
- 3) економічний процес, який відбувається безупинно й вимірюється в одиницях на певний період часу;
- 4) повну зайнятість.

4. Проста модель кругових потоків відображає взаємодію кількох макроекономічних суб'єктів — сектору домашніх господарств і:

- 1) підприємницького сектору;
- 2) підприємницького та державного секторів;
- 3) державного сектору;
- 4) сектору “закордон”.

5. Витрати на ресурси підприємницького сектору в простій моделі кругових потоків одночасно є потоками доходів:

- 1) домашніх господарств;
- 2) державного сектору та сектору домашніх господарств;
- 3) державного сектору;
- 4) сектору домашніх господарств і сектору “закордон”.

6. Для закритої двосекторної моделі економіки величина загального обсягу виробництва в грошовому еквіваленті дорівнює величині грошових доходів:

- 1) підприємницького сектору;
- 2) держави;
- 3) домашніх господарств;
- 4) регіонів.

7. Вилучення — це частина доходів:

- 1) домашніх господарств, використана не на купівлю виготовленої в країні продукції;
- 2) державного сектору, що спрямовується не на соціальний захист населення;
- 3) підприємницького сектору, витрачена на податкові платежі й імпортні ресурси;
- 4) інвестиційного фонду держави.

8. Ін'єкції — це будь-які доповнення до:

- 1) інвестиційних витрат;
- 2) споживчих витрат на продукцію, виготовлену в країні;
- 3) доходів державного бюджету;
- 4) заощаджень.

9. Які показники належать до ін'єкцій:

- 1) державні доходи;
- 2) державні витрати;
- 3) державний борг;
- 4) заощадження;
- 5) інвестиції;
- 6) витрати на імпорту;
- 7) податкові платежі;
- 8) надходження від експорту;
- 9) трансферти домашнім господарствам?

10. Визначте показники, що належать до вилучень:

- 1) державні доходи;
- 2) державні витрати;
- 3) державний борг;

- 4) заощадження;
- 5) інвестиції;
- 6) виплати за імпорт;
- 7) податкові платежі;
- 8) надходження від експорту;
- 9) трансферти домашнім господарствам.

11. У простій моделі кругових потоків доходи домашніх господарств дорівнюють:

- 1) національному доходу;
- 2) витратам підприємницького сектору;
- 3) національним заощадженням;
- 4) витратам державного бюджету.

12. Заощадження в моделі кругових потоків за змістом є:

- 1) ін'єкціями в потік “доходи — витрати”;
- 2) вилученнями з потоку “доходи — витрати”;
- 3) частиною нерозподіленого прибутку підприємницького сектору;
- 4) частиною інвестицій.

13. Чисті податки — це:

- 1) податки на бізнес;
- 2) податки на доходи макроекономічних суб'єктів;
- 3) різниця між податковими надходженнями до державного бюджету й трансфертними платежами;
- 4) різниця між державними закупівлями та податковими надходженнями до державного бюджету.

14. Що входить до складу державних витрат (виключаючи подвійний рахунок):

- 1) державні закупівлі;
- 2) платежі уряду за придбані ресурси та блага;
- 3) трансфертні платежі;
- 4) заробітна плата урядовців;
- 5) урядові трансферти?

15. Умовою рівноваги закритої економіки з урахуванням участі держави є:

- 1) $C + I = G + S$;
- 2) $C + I = G + NE$;
- 3) $I + G = S + T_{\text{ч}}$;
- 4) $C + G = S + T_{\text{ч}}$.

16. Якою формулою для повної відкритої моделі кругових потоків визначається співвідношення між вилученням та ін'єкціями за умов рівноваги:

- 1) $C + I = G + S$;
- 2) $C + I = S + NE$;
- 3) $I + G + E = S + T_{\text{ч}} + Z$;
- 4) $C + S + G = NE + Z + T_{\text{ч}}$?

17. Країна здійснює політику чистого експорту, якщо:

- 1) експорт менший, ніж імпорт;
- 2) експорт більший, ніж імпорт;
- 3) відбувається чистий приплив капіталу;
- 4) спостерігається чистий відплив капіталу.

18. Країна здійснює політику чистого імпорту, якщо:

- 1) експорт менший, ніж імпорт;
- 2) експорт більший, ніж імпорт;
- 3) відбувається чистий приплив капіталу;
- 4) спостерігається чистий відплив капіталу.

19. Вилучення у відкритій моделі кругових потоків — це:

- 1) $I + G + E$;
- 2) $S + T_{\text{ч}} + Z$;
- 3) $C + G + S$;
- 4) $NE + Z + T_{\text{ч}}$.

20. Ін'єкції у відкритій моделі кругових потоків — це:

- 1) $I + G + E$;
- 2) $S + T_{\text{ч}} + Z$;
- 3) $C + G + S$;
- 4) $NE + Z + T_{\text{ч}}$.

Завдання

Завдання 1

Які з понять належать до сектору домашніх господарств, підприємницького та державного секторів:

- 1) індивідуальне фермерське господарство;
- 2) акціонер;
- 3) товарна біржа;
- 4) бюджет родини X;
- 5) поточний рахунок підприємства в банку;
- 6) центральний банк країни;
- 7) орендар заводу;
- 8) випускник вищого навчального закладу, який шукає роботу?

Завдання 2

Знайдіть відповідність між макроекономічними суб'єктами та різновидами ділової активності.

Макроекономічні суб'єкти:

- 1) сектор домашніх господарств;
- 2) державний сектор;
- 3) підприємницький сектор;
- 4) сектор “закордон”.

Різновиди ділової активності:

- 1) пропозиція факторів виробництва;
- 2) розподіл доходу на споживання й заощадження;
- 3) інвестування;
- 4) отримання доходу від реалізації факторів виробництва;
- 5) виробництво суспільних благ;
- 6) обмін товарами, ресурсами, послугами;
- 7) обмін валютами;
- 8) первинна пропозиція грошей;
- 9) пред'явлення попиту на ринку ресурсів;
- 10) стягнення податків з економічних суб'єктів;
- 11) пропозиція результатів діяльності.

Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 3

За даними табл. 2.1 визначте вилучення та ін'єкції в закритій моделі економіки. Чи перебуває економіка країни в стані рівноваги? Якщо державні закупівлі зростуть на 10 грошових одиниць (далі — гр. од.), то як це вплине на рівновагу моделі та фінансовий ринок? Відповідь обґрунтуйте.

Таблиця 2.1

№ з/п	Показник	Гр. од.
1	Амортизація	5
2	Державні закупівлі економічних благ	15
3	Чисті податки	15
4	Валові інвестиції	15
5	Заощадження	15
6	Трансфертні платежі	20
7	Споживчі витрати	40
8	Податкові надходження	35

Завдання 4

За даними табл. 2.2 знайдіть вилучення та ін'єкції у відкритій моделі економіки. Чи перебуває економіка країни в стані рівноваги? Яку політику (чистого імпорту або чистого експорту) здійснює уряд країни? Відповідь обґрунтуйте.

Таблиця 2.2

№ з/п	Показник	Гр. од.
1	Експорт	10
2	Амортизація	5
3	Державні закупівлі економічних благ	15
4	Чисті податки	10
5	Валові інвестиції	15
6	Заощадження	10
7	Трансфертні платежі	20
8	Споживчі витрати	40

Закінчення табл. 2.2

№ з/п	Показник	Гр. од.
9	Імпорт	20
10	Податкові надходження	30

Завдання 5

За даними табл. 2.3 знайдіть вилучення та ін'єкції у закритій моделі економіки. Чи перебуває економіка країни в стані рівноваги? Якщо державні закупівлі знизяться на 10 гр. од., то як це вплине на рівновагу моделі та фінансовий ринок? Відповідь обґрунтуйте.

Таблиця 2.3

№ з/п	Показник	Гр. од.
1	Амортизація	40
2	Державні закупівлі економічних благ	120
3	Чисті податки	120
4	Валові інвестиції	120
5	Заощадження	115
6	Трансфертні платежі	160
7	Споживчі витрати	320
8	Податкові надходження	260

Завдання 6

За даними табл. 2.4 знайдіть вилучення та ін'єкції у відкритій моделі економіки. Чи перебуває економіка країни у стані рівноваги? Яку політику (чистого імпорту або чистого експорту) здійснює уряд країни? Відповідь обґрунтуйте.

Таблиця 2.4

№ з/п	Показник	Гр. од.
1	Експорт	80
2	Амортизація	40
3	Державні закупівлі економічних благ	120

Тема 2. Макроекономічна модель кругообігу ресурсів

Закінчення табл. 2.4

№ з/п	Показник	Гр. од.
4	Чисті податки	80
5	Валові інвестиції	120
6	Заощадження	80
7	Трансфертні платежі	160
8	Споживчі витрати	320
9	Імпорт	160
10	Податкові надходження	240

Основні поняття

Відкрита економіка. Вилучення. Державний сектор. Закрита економіка з участю держави. Закрита приватна економіка без участі держави. Ін'єкції. Круговий потік. Модель кругообігу (кругового потоку) ресурсів, продуктів і доходів. Підприємницький сектор. Потік. Сектор домогосподарств. Сектор "закордон". Суб'єкти макроекономіки.

Навчальне видання

Серія “Київському національному університету
імені Тараса Шевченка 175 років”

*БАЗИЛЕВИЧ Віктор Дмитрович,
БАЗИЛЕВИЧ Катерина Степанівна,
БАЛАСТРИК Лариса Олександрівна*

МАКРОЕКОНОМІКА: ПРАКТИКУМ

Навчальний посібник

Підп. до друку 15.02.2010. Формат 60×90 1/16.
Папір офс. Друк офс. Гарнітура Schoolbook.
Ум. друк. арк. 34,5. Обл.-вид. арк. 31,88.
Наклад 1000 прим. Зам. №

Видавництво “Знання”
01034, м. Київ, вул. Стрілецька, 28.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої
продукції ДК № 3596 від 05.10.2009.

Тел.: (044) 234-80-43, 234-23-36.
E-mail: sales@znannia.com.ua
<http://www.znannia.com.ua>